

• Η Ελλάδα υστερεί στην προσαρμογή των προϊόντων δομικών κατασκευών προς τα πρότυπα των ευρωπαϊκών αγορών.

• Προτάσεις του ΤΕΕ:

- Μετασχηματισμός του Υπουργείου Δημοσίων Έργων, σε Υπουργείο για το Στρατηγικό Σχεδιασμό των Αναγκών της χώρας, που θα εκσυγχρονίσει κανονισμούς και προδιαγραφές, για ουσιαστικούς ελέγχους στα δημόσια έργα.

- Κοινές προδιαγραφές σε δημόσια και ιδιωτικά έργα.

- Σφικτό πρόγραμμα προσαρμογής προτύπων και προδιαγραφών, σε συνδυασμό με τη δυνατότητα προσαρμογής της ελληνικής βιομηχανίας.

ΗΜΕΡΙΔΑ:

Εποπτεία Αγοράς Προϊόντων Δομικών Κατασκευών - Δράσεις και Προοπτική τους

Με επιτυχία διεξήχθη την Τετάρτη 13 Απριλίου, η καταληκτική εκδήλωση του Έτους Εποπτεία Αγοράς στα Προϊόντα Δομικών Κατασκευών, όπως είχε ανακηρύξει το 2010 το ΤΕΕ, μετά από εισήγηση της Μόνιμης Επιτροπής Τυποποίησης, Πιστοποίησης & Διαχείρισης Ποιότητας.

«**Η** Ελλάδα υστερεί τόσο στην προσαρμογή των προϊόντων

προς τα πρότυπα των ευρωπαϊκών αγορών, όσο και στην εποπτεία της αγοράς. Υστέρηση που μπορεί να οδηγήσει σε απένταξη πολλών έργων από την ευρωπαϊκή χρηματοδότηση. Υστέρηση που σίγουρα οδηγεί πολλές φορές σε μη ποθητό αποτέλεσμα για την ποιότητα των έργων» τόνισε ο πρόεδρος του ΤΕΕ, **Χρήστος Σπίρτζης**, ανοίγοντας τις εργασίες της ημερίδας «Εποπτεία Αγοράς Προϊόντων Δομικών Κατασκευών - Δράσεις και Προοπτική τους», που διοργάνωσε το ΤΕΕ, στην αίθουσα εκδηλώσεών του. Η ημερίδα εντάσσεται στις εκδηλώσεις του Έτους Εποπτείας της Αγοράς των Δομικών Προϊόντων,

που το ΤΕΕ ανακήρυξε το 2010, αναγνωρίζοντας τη σημασία για την εθνική οικονομία τόσο των κατασκευών, όσο και των δομικών προϊόντων.

«Αλλά ακόμη κι αν άμεσα οι προδιαγραφές, η ποιότητα και η εποπτεία της αγοράς προχωρήσουν, υπολείπεται ένα πολύ σημαντικό και ουσιαστικό έργο: η θεσμοθέτηση, ο εκσυγχρονισμός και η προσαρμογή των εθνικών προδιαγραφών δημόσιων και ιδιωτικών έργων, έργο που είναι θεμελιώδες για την ανάπτυξη της χώρας» ανέφερε ο πρόεδρος του ΤΕΕ. Και σημείωσε, χαρακτηριστικά, ότι έχουμε αναχρονιστικούς κανονισμούς, όπως ο ΓΟΚ ή ο Κτιριοδομικός Κανονισμός, που «αντιστρατεύονται» το νέο Κανονισμό Ενεργειακής Απόδοσης Κτιρίων.

Το ΤΕΕ έχει προτείνει τη σύσταση και λειτουργία Παρατηρητηρίου Τιμών Δομικών Υλικών, σε μια περίοδο μάλιστα κατά την οποία οι τιμές των υλικών εμφανίζουν διαρκείς ανατιμήσεις παρά τη χαμηλή ζήτηση στην αγορά και την ύφεση της κατασκευαστικής δραστηριότητας, σε βαθμό που να δημιουργούνται υπόνοιες για λειτουργία καρτέλ, και τη θεσμοθέτηση ρόλων και κανόνων για την άσκηση των τεχνικών επαγγελματιών, προτάσεις που υιοθετεί το αρμόδιο Υπουργείο Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων, όπως προέκυψε από την ομιλία στην ημερίδα του Γενικού Γραμματέα Δημοσίων Έργων του ΥΠΟΜΕΔΙ, **Γιάννη Οικονομίδη**.

Το ΥΠΟΜΕΔΙ υιοθετεί την πρόταση του ΤΕΕ για τη δημιουργία φορέα πιστοποίησης επάρκειας τεχνικών επαγγελματιών

Ειδικότερα, την πρόταση του ΤΕΕ για την ίδρυση Φορέα Δια-

Επιμέλεια: **Β. ΧΑΡΑΛΑΜΠΙΔΟΥ**

και η προσαρμογή των εθνικών προδιαγραφών δημόσιων και ιδιωτικών έργων, έργο που είναι θεμελιώδες για την ανάπτυξη της χώρας.

Αναχρονιστικοί κανονισμοί ο ΓΟΚ και ο Κτιριοδομικός

Ο πρόεδρος του ΤΕΕ ανέφερε χαρακτηριστικά ότι η θεσμοθέτηση του Κανονισμού Ενεργειακής Απόδοσης Κτιρίων φαίνεται σε μια πρώτη ματιά ως ένα βήμα μπροστά τόσο για την προστασία του περιβάλλοντος, όσο και για την ποιότητα των κατασκευών. Όμως, η εφαρμογή του προσκρούει συνεχώς σε αναχρονιστικούς κανονισμούς όπως ο ΓΟΚ ή ο Κτιριοδομικός Κανονισμός. Όσον αφορά, δε, πολλά υλικά που απαιτούνται, κάποια δεν παράγονται καθόλου στη χώρα (όπως οι υαλοπίνακες ή ορισμένες κατηγορίες κουφωμάτων), ενώ πολλά από αυτά που παράγονται εδώ δεν πληρούν σύγχρονα πρότυπα, δεν υπάρχουν εργαστήρια πιστοποίησης και δοκιμών, δεν υπάρχει μια συγκροτημένη πολιτική για την αναβάθμιση των παραγωγικών μονάδων. «Σκεφθείτε να προχωρήσουμε στην αναβάθμιση του κανονισμού παθητικής πυροπροστασίας. Δε θα υπάρχει ελληνικό προϊόν που να μπορεί να εγκατασταθεί» υπογράμμισε χαρακτηριστικά. Και πρόσθεσε:

Τονίζω αυτή την πτυχή, γιατί είναι κρίσιμο μέγεθος για τη χώρα, η ύπαρξη παραγωγικής δομής, η ανταγωνιστικότητά της και η προσαρμογή της στις σύγχρονες ανάγκες, στη διεθνή αγορά.

Κι αυτή η προσαρμογή δεν έχει να κάνει μόνον με την ποιότητα. Ούτε καν με το θεσμικό έργο όλου του πλαισίου προδιαγραφών και κανονισμών.

Αυτή η προσαρμογή είναι, επίσης, συνδεδεμένη με τη δομή και τη λειτουργία του Δημοσίου, αλλά και με τους ελέγχους στην ποιότητα και στην αγορά.

Αναφέρω και ως αυτοκριτική ▶

βάθμισης και Πιστοποίησης Τεχνικών Επαγγελματιών υιοθετεί το ΥΠΟΜΕΔΙ, και προτίθεται να συμπεριλάβει σχετική πρόβλεψη στο σχέδιο νόμου για τις μελέτες και την ανάθεση δημόσιων έργων, το οποίο είναι σε διαβούλευση, είπε ο κ. Οικονομίδης, παίρνοντας σαφείς αποστάσεις από άλλες μονομερείς πρωτοβουλίες, που εκδηλώθηκαν το τελευταίο διάστημα και αποδεχόμενος εμμέσως, πλην σαφώς, τον καθοριστικό ρόλο που πρέπει να παίξει και στο μέλλον το ΤΕΕ, ως αρμόδιο για τα τεχνικά επαγγέλματα, σε συνδυασμό με την ανάπτυξη των υποδομών της χώρας.

«Οι προτάσεις του ΤΕΕ για τη δημιουργία φορέα πιστοποίησης επάρκειας τεχνικών επαγγελματιών, καθώς και η ανάληψη ευθύνης τήρησης του Μητρώου Κατασκευαστών Ιδιωτικών Έργων μάς βρίσκει σύμφωνους και θα υποστηρίξουμε αυτή την επιλογή. Για το λόγο αυτό και αποδεχθήκαμε τις νομοθετικές ρυθμίσεις που μας πρότεινε το ΤΕΕ και τις περιλάβαμε στο Σχέδιο Νόμου» τόνισε ο κ. Οικονομίδης. Και πρόσθεσε ότι το ΥΠΟΜΕΔΙ λέει «να» και στην πρόταση του ΤΕΕ για τη δημιουργία Παρατηρητηρίου Τιμών Δομικών Υλικών, εφόσον συμφωνήσει και το Υπουργείο Ανταγωνιστικότητας, ώστε να ισχύει για όλους.

Αναφερόμενος στις Εθνικές

Τεχνικές Προδιαγραφές (ΕΤΕΠ) -451 σε αριθμό-, είπε ότι αφορούν σε προδιαγραφές υλικών, εργασιών, ελέγχους, τρόπους επιμέτρησης.

Μέχρι τέλος της εβδομάδας, αναμένεται να υπογραφεί Υπουργική Απόφαση, με την οποία θα αρχίσει η εφαρμογή των ΕΤΕΠ με ημερομηνία ισχύος το Νοέμβριο του 2011. Σταδιακά, ωστόσο, εκεί που ολοκληρώνονται τα τιμολόγια, οι ΕΤΕΠ θα τίθενται σε εφαρμογή. Όπου στις ΕΤΕΠ υπάρχει αναφορά σε Ευρωπαϊκά Πρότυπα, τότε τα πρότυπα αυτά πρέπει να ενσωματωθούν στο θεσμικό πλαίσιο με αντίστοιχες ΚΥΑ. Το ΙΟΚ θα συνεχίσει τη σύνταξη των νέων ΠΙΕΤΕΠ στις προδιαγραφές κατασκευής.

Σε ό,τι αφορά τους ευρωκώδικες (σχεδιασμός και μελέτη έργων), προετοιμάστηκαν από τον ΟΑΣΠ, υιοθετήθηκαν από τον ΕΛΟΤ και είναι στην τελική ευθεία για την ΚΥΑ μαζί με τα εθνικά προσαρτήματα τόσο για τα δημόσια όσο και τα ιδιωτικά έργα. Στόχος είναι η εφαρμογή τους να ξεκινήσει από 31/7/2011.

Τέλος, τόνισε ότι η ολοκλήρωση των προδιαγραφών των κατηγοριών μελετών, ο καθορισμός των προεκτιμώμενων αμοιβών μελετών και τα αναλυτικά τιμολόγια κατασκευών θα αποτελέσουν αντικείμενο ευρείας διαβούλευσης με το ΤΕΕ.

Ο κ. Οικονομίδης χαρακτήρισε την ημερίδα από τις πλέον σημαντικές και ανέφερε ότι βασικό συστατικό στοιχείο της είναι η υποδομή του ΤΕΕ.

Ακολούθως αναφέρθηκε αναλυτικά στο νομοσχέδιο του ΥΠΟΜΕΔΙ για τη μεταρρύθμιση του συστήματος ανάθεσης μελετών και έργων, με στόχο τη διαφάνεια, που τέθηκε σε διαβούλευση.

Υστέρηση σε πρότυπα και εποπτεία αγοράς

«Είναι γνωστή σε όλους η υστέρηση της χώρας τόσο στην προσαρμογή των προτύπων και των ευρωπαϊκών αγορών, όσο και στην εποπτεία της αγοράς. Υστέρηση που μπορεί να οδηγήσει σε απένταξη πολλών έργων από την ευρωπαϊκή χρηματοδότηση. Υστέρηση που σίγουρα οδηγεί πολλές φορές σε μη ποθητό αποτέλεσμα για την ποιότητα των έργων» τόνισε στην ομιλία του στην ημερίδα ο πρόεδρος του ΤΕΕ, **Χρήστος Σπίρτζης**. Και πρόσθεσε ότι το ΤΕΕ, η Συντονιστική Επιτροπή για το Έτος Εποπτείας και ο τεχνικός κόσμος της χώρας έχουν εντοπίσει αυτά τα κενά πολλά.

Ακόμη, όμως, κι αν άμεσα οι προδιαγραφές, η ποιότητα και η εποπτεία της αγοράς προχωρήσουν, υπολείπεται ένα πολύ σημαντικό και ουσιαστικό έργο: η θεσμοθέτηση, ο εκσυγχρονισμός

χαρακτηριστικά παραδείγματα:

- Το ΤΕΕ είχε να εκδώσει Τεχνικές Οδηγίες από το 1985 -αξεδόν εδώ και 30 χρόνια.

- Τα υπουργεία το ίδιο.
- Το σύστημα πιστοποίησης έχει προσαρμοστεί στο ελληνικό πρότυπο της στρέβλωσης, αντί στη διεθνή πρακτική της αξιόπιστης εφαρμογής και του ελέγχου.

Η πρόταση του ΤΕΕ προβλέπει το μετασχηματισμό του Υπουργείου Δημοσίων Έργων σε Υπουργείο που θα έχει το στρατηγικό σχεδιασμό των αναγκών της χώρας, που θα εκσυγχρονίσει κανονισμούς και προδιαγραφές, που θα προχωρά σε ουσιαστικούς ελέγχους στα δημόσια έργα.

Προτείνουμε, επίσης, επιτέλους, κοινές προδιαγραφές σε δημόσια και ιδιωτικά έργα και, τέλος, ένα σφικτό πρόγραμμα προσαρμογής προτύπων και προδιαγραφών, σε συνδυασμό με τη δυνατότητα προσαρμογής της ελληνικής βιομηχανίας.

Καρτέλ στην αγορά δομικών υλικών

Το ένα στοιχείο της χώρας είναι στην παραγωγική δομή και στην ποιότητα. Το δεύτερο στοιχείο είναι η ανταγωνιστικότητα. Και εδώ πρέπει να παρατηρήσουμε απίστευτες στρεβλώσεις, όπως:

- Ο μηδενισμός της οικοδομικής δραστηριότητας, η μείωση του ΠΔΕ και επομένως τα ελάχιστα δημόσια έργα οδηγούν στην εξαφάνιση του τεχνικού δυναμικού. Παρά ταύτα, αυξάνονται οι τιμές των δομικών υλικών χωρίς να υπάρχει ζήτηση. Έχουν καταρριφθεί οι βασικές, θεμελιώδεις αρχές της αγοράς. Υπάρχουν καρτέλ παραγωγών προϊόντων δομικών υλικών. Προφανώς, επιχειρείται ο έλεγχος των τελικών προϊόντων.

- Δεν μπορεί να χρησιμοποιείται η ποιότητα ή οι έλεγχοι ως δήθεν εμπόδιο υλικών από το εξωτερικό, πολύ ανταγωνιστικότερης τιμής.

Με δυο λόγια αλλάζουμε όλοι. Αν η χώρα πρέπει να γίνει ανταγωνιστική, πρέπει να χτυπηθούν τα καρτέλ, η χειραγώγηση της αγοράς, η στρεβλή χρησιμοποίηση της ποιότητας, οι τιμές, τελικά, όχι μόνον από την εργασία, αλλά και από τα προϊόντα.

Όσο δυσάρεστο και αν είναι, δε γίνεται να αλλάζουμε τις ελάχιστες αμοιβές των μηχανικών, να συμπίεζεται το εισόδημα των εργαζομένων, να θεσμοθετούνται ελαστικές σχέσεις εργασίας και ελαστικές εργασιακές συμβάσεις και να μην υπάρχει μείωση στις τιμές των δομικών υλικών.

Κοινές προδιαγραφές σε δημόσια και ιδιωτικά έργα

Πρόσφατα είχαμε συζητήσει για νέα σύγχρονα τιμολόγια στα δημόσια έργα.

Επίσης, δηλώνουμε την κατεύθυνση του ΤΕΕ για κοινές προδιαγραφές σε δημόσια και ιδιωτικά έργα και, επομένως, για τη σύνταξη πραγματικών προϋπολογισμών στα ιδιωτικά έργα και όχι συμβατικών, όπως οι 13 θεσμοθετημένοι, συμβατικοί και πλασματικοί τρόποι προϋπολογισμών ιδιωτικών έργων.

Και τα δύο εγχειρήματα απαιτούν τη θεσμοθέτηση ενός αξιόπιστου Παρατηρητηρίου Τιμών και Ποιότητας Δομικών Υλικών, με τη συμμετοχή των δύο υπουργείων και του ΤΕΕ, άμεσα συνδεδεμένου τόσο με τα τιμολόγια δημόσιων έργων, όσο και με τους προϋπολογισμούς των ιδιωτικών. Το ΤΕΕ έχει ήδη ξεκινήσει πρωτοβουλίες για τη θεσμοθέτηση και περιμένουμε την ανταπόκριση από την κυβέρνηση για την υλοποίησή του.

Οι εργοληπτικές οργανώσεις

«Οι προτεινόμενες από το ΥΠΟΜΕΔΙ βελτιώσεις του συστήματος παραγωγής δημόσιων έργων, παρακάμπτουν για άλλη μια φορά το θέμα "Προδιαγραφές – Έλεγχος – Αποδοχή - Τιμολόγη-

ση" των έργων και των Προϊόντων Δομικών Κατασκευών. Το θέμα αυτό συνδέεται άμεσα με την υποτιμολόγηση των έργων και τον απαράδεκτο μηχανισμό διαπίστωσης τιμών» τόνισε ο πρόεδρος του ΣΑΤΕ, **Γεώργιος Βλάχος**. Πρόσθεσε, επίσης, ότι συνδέεται με τις πρωτοβουλίες του κλάδου για την αναμόρφωση του συστήματος τιμολόγησης και τη σύσταση Παρατηρητηρίου Προϊόντων Δομικών Κατασκευών και Προμηθευτών. Συνδέεται με τις Κοινοτικές Οδηγίες. Έναντι αυτών, βιώνουμε την ιστορία των ΚΥΑ για συμμόρφωση των Προϊόντων Δομικών Κατασκευών με την Κοινοτική Οδηγία 89/106, οι οποίες, πέρα από την απαράδεκτη υστέρηση στην έκδοσή τους, ουδέποτε ελήφθησαν υπόψη στη σύνταξη τιμολογίων, Τεχνικών Συγγραφών Υποχρεώσεων (ΤΣΥ), και τις αγνοεί παντελώς η Τιμαριθμική και η Επιτροπή Διαπίστωσης Τιμών της ΓΓΔΕ.

Στο ίδιο μήκος κύματος, ήταν και η ομιλία του μέλους της Αντιπροσωπείας της ΠΕΔΜΕΔΕ, **Α. Χαρίτου**.

Ο πρόεδρος της ΠΕΣΕΔΕ, **Κωνσταντίνος Σαββίδης**, δήλωσε:

«Είχα σκοπό να μην προσέλθω στην ημερίδα, διαμαρτυρόμενος για τα όσα κακά επιδραφιλύει η κυβερνητική πολιτική για τον τεχνικό κόσμο. Άλλαξα γνώμη, όμως, για δύο λόγους: Πρώτον: Για να ευχαριστήσω το ΤΕΕ, με τη νέα, υπό τον Χρήστο Σπίρτζη, Διοίκηση, για τη συμπάρτασή του στον τεχνικό και κατασκευαστικό κόσμο. Δεύτερον: Πληροφορήθηκα ότι στην έναρξη της ημερίδας, ο Γενικός Γραμματέας Δημοσίων Έργων του ΥΠΟΜΕΔΙ, Γιάννης Οικονομίδης, ανακοίνωσε ότι το υπουργείο σκέφτεται κάποιες διορθώσεις σχετικά με τις υπέρογκες πρόσθετες και δυσβάσταχτες εγγυητικές επιστολές, που προβλέπει ο νόμος Σουφλιά και οι οποίες έχουμε ζητήσει να καταρ-

γθούν. Θα μελετήσουμε την πρόταση και θα τοποθετηθούμε. Θλιβόμαι, όμως, γιατί άκουσα με τα ίδια μου τα αυτιά τον υπουργό Οικονομικών, Γ. Παπακωνσταντίνου να αναγορεύεται σε προστάτη του τραπεζικού συστήματος. Είπε, συγκεκριμένα: "Η κυβέρνηση είναι υποχρεωμένη να στηρίξει τις τράπεζες". Εάν η ρύθμιση του Υπουργείου Υποδομών για τις εγγυητικές επιστολές είναι σ' αυτό το πνεύμα, τότε οφείλω να πω ότι οι υπουργοί - εντολοδόχοι των τραπεζών, καταστρέφουν το μικρομεσαίο κατασκευαστικό δυναμικό της χώρας».

Προληπτικό σύστημα ελέγχου της αγοράς

Το ΥΠΑΑΝ άρχισε να εφαρμόζει προληπτικό σύστημα ελέγχου της αγοράς των βιομηχανικών προϊόντων σε όλη τη χώρα, τόνισε ο Γενικός Διευθυντής ΥΠΑΑΝ, **Ιωάννης Πατίρης**.

Το πρόγραμμα αυτό έχει κοινοποιηθεί στην Ευρωπαϊκή Ένωση, αφορά 17 Οδηγίες και περιλαμβάνει προϊόντα όπως τα δομικά υλικά, το ηλεκτρολογικό υλικό, οι μηχανές, τα παιδικά παιχνίδια, τα μέσα ατομικής προστασίας, τα εκρηκτικά κλπ.

Χρειάζονται μέτρα ισορροπίας

Ο Συντονιστής Βιομηχανικών Υποδομών και Ανάπτυξης του ΣΕΒ, **Φωκίων Δεληγιάννης**, στην ομιλία του με θέμα «Εποπτεία και βιώσιμη ανάπτυξη», ανέπτυξε τους λόγους για τους οποίους οι υποδομές εποπτείας της αγοράς ως προς τη συμβατότητα των προϊόντων με τις επιβαλλόμενες ή δηλούμενες προδιαγραφές, μπορούν να στηρίξουν τις προσπάθειες για βιώσιμη ανάπτυξη.

Οι παραγωγικές δραστηριότητες που επιβαρύνονται είναι εξωστρεφείς, ενώ για τη χώρα μας συνθέτουν τη ραχοκοκαλιά της βιομηχανίας. Αυτή τη στιγμή δεν υπάρχουν σε ισχύ πολιτικές και πρακτικές για αντιμετώπιση ανισο-

τήτων όπως η παραπάνω. Χρειάζεται η λήψη μέτρων αποκατάστασης μιας στοιχειώδους ισορροπίας.

Ειδικά, σε ό,τι αφορά στα προϊόντα δομικών κατασκευών, η συνιστώσα της βιώσιμης ανάπτυξης υπερτερείται, πέρα από τη σύνθεση, από την ανακυκλωσιμότητα και την ενεργειακή συμπεριφορά.

Επικροτούμε απόλυτα τις δρομολογημένες δράσεις ενθάρρυνσης και ενίσχυσης των σχετικών παρεμβάσεων. Ταυτόχρονα, όμως, τονίζουμε ότι η εποπτεία ως προς τα δηλούμενα ενεργειακά χαρακτηριστικά κρίσιμων δομικών προϊόντων θα πρέπει να αφορά στο σύνολο των κυκλοφορούντων στην αγορά και όχι μόνο σε αυτά που έχουν προσχωρήσει στο καθεστώς εθελοντικών συμφωνιών, στο πλαίσιο των δράσεων ενίσχυσης των έργων ενεργειακής αναβάθμισης κτιρίων.

Η Πολιτεία ολιγορεί

Ο Επιμελητής της Συντονιστικής Επιτροπής για το «2010, Έτος Εποπτείας της Αγοράς Δομικών Προϊόντων», **Ροδόλφος Δρακούλης**, ανέφερε ότι οι Οδηγίες της ΕΕ για εναρμονισμένα πρότυπα στα δομικά υλικά έχουν ενσωματωθεί στην ελληνική νομοθεσία, αλλά δεν έχουν εφαρμοστεί ακόμη πλήρως, αφού οι βασικές διατάξεις του ΠΔ 339/94 προβλέπουν την έκδοση ΚΥΑ, που ετοιμάζονται από Συντονιστική Επιτροπή, η οποία συστάθηκε το 2005, αλλά η λειτουργία της έχει παγώσει δύο φορές, μία από τον Νοέμβριο 2007 έως τον Ιανουάριο 2009 και πρόσφατα από τον Μάρτιο 2010 έως άγνωστο πότε.

Το αποτέλεσμα είναι νέες καθυστερήσεις στις υποχρεώσεις της Ελλάδας για την ενσωμάτωση της Οδηγίας 89/106 στη νομοθεσία της, έως ότου δημοσιευτούν σε ΦΕΚ οι ΚΥΑ.

Ο Κανονισμός της ΕΕ 765/2008 για τον καθορισμό των απαιτήσεων διαπίστευσης και ε-

ποπτείας της αγοράς όσον αφορά την εμπορία των προϊόντων, τέθηκε σε ισχύ από 1/1/2010. Ο νέος Κανονισμός (ΕΕ) 305/2011 για τη θέσπιση εναρμονισμένων όρων εμπορίας προϊόντων του τομέα των δομικών κατασκευών, προβλέπει την απλοποίηση του ρυθμιστικού πλαισίου (COM 2005/535), στο οποίο ο τομέας των κατασκευών προσδιορίστηκε ως περιοχή προτεραιότητας, καθώς και πρόγραμμα απλοποίησης της Οδηγίας 89/106 ΕΟΚ για τα δομικά προϊόντα. Δημοσιεύτηκε στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις 4/4/2011 και θα αρχίσει να ισχύει είκοσι ημέρες μετά τη δημοσίευσή του. Όμως, σειρά άρθρων και παραρτημάτων του εφαρμόζονται από την 1η Ιουλίου 2013. Συνεπώς, η Οδηγία 89/106/ΕΟΚ συνεχίζει να ισχύει μέχρι 1/07/2013.

Από τα συμπεράσματα της αντίστοιχης εσπερίδας του ΤΕΕ της 29/9/2010, προέκυψε ότι η Πολιτεία ολιγορεί να συμμορφωθεί στις υποχρεώσεις της προς την ελληνική και ευρωπαϊκή νομοθεσία, με αποτέλεσμα να μην αποτρέψει τον αθέμιτο ανταγωνισμό.

Ενώ υπάρχει ενδιαφέρον από τον τεχνικό κόσμο, κυρίως από αυτούς που εμπλέκονται με την παραγωγή, υφίστανται αντικίνητρα, όπως ο ελλιπής έλεγχος στα τελωνεία, με αποτέλεσμα να μην αποτρέπεται η εισαγωγή ξένων μη συμμορφούμενων προϊόντων, ενώ δεν απαιτείται, πάντοτε, από τις συμβάσεις των έργων (δημόσιων και ιδιωτικών) η υποχρεωτική χρήση προϊόντων με σήμανση CE, αν και αυτό επιβάλλεται.

Η τυποποίηση απαραίτητη προϋπόθεση για τη νόμιμη λειτουργία αγοράς προϊόντων δομικών κατασκευών

«Το ΤΕΕ είναι ο πρώτος φορέας που ασχολήθηκε με την τυποποίηση στην Ελλάδα. Επί προεδρίας Κτιστική, ιδρύθηκε, το 1933,

η Ελληνική Επιτροπή Τυποποίησης, συμβολικά ΕΝΟ, η οποία συγκέντρωσε τις πρώτες συλλογές προτύπων στη χώρα μας και συνέταξε τις γνωστές προδιαγραφές ΤΕΕ/ΕΝΟ» τόνισε η **Μαγδαληνή Μετινίδου**, Χημικός Μηχανικός ΕΜΠ, προϊσταμένη του Τμήματος Τυποποίησης του ΤΕΕ, η οποία παρουσίασε εισήγηση που αποτελεί το προϊόν συνεργασίας της ίδιας και του **Βαγγέλη Βαρδάκα**, Μηχ./Ηλεκτρολόγου ΕΜΠ, τέως Γενικού Γραμματέα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής Τυποποίησης (CEN) και τέως Διευθυντού στη Γενική Διεύθυνση Επιχειρήσεων και Βιομηχανίας στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Ένα απερίφραστο «όχι» είναι η απάντηση στο ερώτημα αν «είναι νοητή η νόμιμη λειτουργία αγοράς προϊόντων δομικών κατασκευών χωρίς να υπάρχει τυποποίηση».

Παραδοσιακά, η ευρωπαϊκή νομοθεσία βασιζόταν σε «Οδηγίες». Τα κράτη - μέλη ήταν ελεύθερα να διαλέξουν τον τρόπο με τον οποίο θα ενσωμάτωναν τις αντίστοιχες διατάξεις στο εσωτερικό τους Δίκαιο. Έτσι, δημιουργήθηκε μια λαβυρινθώδης νομοθετική κατάσταση. Σημειωτέον ότι, ενώ το Πρότυπο είναι μια έγκυρη συμφωνία μεταξύ όλων των ενδιαφερομένων, που απηχεί τους «κανόνες της τέχνης και της επιστήμης», οι ευρωπαϊκοί κανονισμοί είναι ευρωπαϊκά νομοθετήματα που ισχύουν αυτόματα και οι δικαστές κάθε κράτους - μέλους υποχρεούνται να τους εφαρμόσουν άμεσα...

Οι «βαθμοί ελευθερίας», λοιπόν, των κρατών - μελών λιγοστεύουν:

- Δεν υπήρχε ενότητα στην Εποπτεία της Αγοράς και της Διαπίστευσης. Έτσι δημιουργήθηκε ο Κανονισμός 765/2008.

- Δεν υπήρχε ενότητα εφαρμογής της Οδηγίας 89/106 για τα Προϊόντα Δομικών Κατασκευών. Πριν λίγες ημέρες εκδόθηκε ο Κα-

νονισμός 305/2011.

- Η αναγκαιότητα ύπαρξης σαφέστερων κανόνων οδήγησε την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στη δημιουργία μιας πρότασης Κανονισμού, που θα αναφέρεται στην υποχρέωση αντιπροσωπευτικότητας, εύκολης πρόσβασης στα Πρότυπα και σε διάφορα άλλα, που θεωρούνται «κακάς κείμενα» στην Τυποποίηση στην Ευρώπη.

Προστασία του καταναλωτή

Οι θέσεις της ΕΜΔΥΔΑΣ, τις οποίες ανέπτυξε ο **Αθανάσιος Καλοφωτιάς** (ΜΜΜ), αναφέρουν τα παρακάτω:

α) Η εποπτεία ΠΔΚ πρέπει να ασκείται από δημόσια αρχή ή δημόσιες αρχές, σύμφωνα και με τον Ευρωπαϊκό Κανονισμό 765/2008. β) Είναι κρίσιμο και ιδιαίτερα αποτελεσματικό η λειτουργία της Εποπτείας της Αγοράς να ασκείται τόσο μέσω ελέγχου εγγράφων, αλλά και -ιδιαίτερα για τη χώρα μας- και μέσω φυσικών και εργαστηριακών ελέγχων και γ) είναι ιδιαίτερα αναγκαίο στη χώρα μας ο έλεγχος των κατασκευών και ο έλεγχος της παραγωγής και διακίνησης (εποπτεία) των Προϊόντων Δομικών Κατασκευών να ασκείται από έναν ενιαίο φορέα.

Κατέθεσε, δε, την πρόταση ότι θα πρέπει να γίνει σοβαρή και άμεση συνεννόηση των πολιτικών ηγεσιών των δύο συναρμόδιων Υπουργείων (ΥΠΟΜΕΔΙ και ΥΠΑΑΝ), έτσι ώστε διά της βέλτιστης αξιοποίησης των πολύτιμων στελεχών τους να αποδοθούν τα αναμενόμενα οφέλη στην Εποπτεία Αγοράς των ΠΔΚ.

Αναγκαία η ποιοτική αναβάθμιση των εγχώριων βιομηχανιών

«Η Οδηγία 89/106/ΕΟΚ αποσκοπεί στη διασφάλιση της ελεύθερης κυκλοφορίας του συνόλου των προϊόντων δομικών κατασκευών με την προσέγγιση των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων των κρατών -

μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης» τόνισε ο πρόεδρος του Ινστιτούτου Οικονομίας Κατασκευών (ΙΟΚ), Καθηγητής ΕΜΠ, **Γεώργιος Κοντορούπης**. Ακόμη, τόνισε:

- Η συμμόρφωση των ελληνικών βιομηχανιών δομικών προϊόντων με τις ευρωπαϊκές Οδηγίες είναι ιδιαίτερης σημασίας για τη χώρα, καθώς ο κλάδος των δομικών υλικών παίζει σημαντικό ρόλο στην εγχώρια κατασκευαστική δραστηριότητα, αλλά και στις εξαγωγές.

- Είναι αναγκαία η ποιοτική αναβάθμιση των εγχώριων βιομηχανικών παραγωγής δομικών προϊόντων, η οποία θα βοηθήσει στην εξωστρέφεια και στην ανταγωνιστικότητά τους.

- Είναι αναγκαία η εποπτεία της αγοράς, σε συνδυασμό με την ύπαρξη θεσμοθετημένων Εθνικών Τεχνικών Προδιαγραφών. Είναι απαραίτητη η συνέχιση του έργου της σύνταξης Εθνικών Τεχνικών Προδιαγραφών (ΕΤΕΠ) σε τομείς που δεν υπάρχουν.

- Οι Προσωρινές Εθνικές Τεχνικές Προδιαγραφές (ΠΕΤΕΠ), οι οποίες συντάχθηκαν από το Ινστιτούτο Οικονομίας Κατασκευών (ΙΟΚ), δίνουν ιδιαίτερη σημασία στην ποιότητα των ενσωματούμενων και συμβάλλουν πραγματικά στον εκσυγχρονισμό του συστήματος παραγωγής τεχνικών έργων στη χώρα μας.

Τα προϊόντα

- Πρέπει να γνωρίζουν όλοι οι εμπλεκόμενοι φορείς, είτε ο κ. Κοντορούπης, ότι η ενσωμάτωση των εναρμονισμένων Ευρωπαϊκών Προτύπων στην ελληνική νομοθεσία αφορά μέχρι τώρα στα παρακάτω προϊόντα:

- Τιμέντα για την κατασκευή από σκυρόδεμα.

- Πρόσθετα σκυροδέματος, κονιαμάτων και ενεμάτων, γεωφάσματα, σφαιρικά έδρανα, μόνιμα συστήματα πυρόσβεσης, πλάκες πεζοδρομίων και κράσπεδα

από φυσικούς λίθους.

- Αδρανή δομικών προϊόντων.
- Βιομηχανικώς παραγόμενα θερμομονωτικά προϊόντα.

- Προϊόντα από φυσικούς και διακοσμητικούς λίθους.

- Ιστοί φωτισμού.
- Στοιχεία Τοικοποιίας.
- Δομική Άσβεστος.
- Κυβόλιθοι, πλάκες πεζοδρομίου και κράσπεδα από σκυρόδεμα.

- Επιχρίσματα τοικοποιίας.
- Κονιάματα τοικοποιίας.
- Παράθυρα και εξωτερικά συστήματα θυρών για πεζούς, χωρίς χαρακτηριστικά πυραντίστασης ή/και διαρροής καπνού.

- Συστήματα πυρανίχνευσης και συναγερμού, συστήματα ελέγχου καπνού και θερμότητας, μόνιμα συστήματα πυρόσβεσης και διατάξεις ανιχνευτών καπνού.

- Πετάσματα όψεων, πόρτες για χώρους βιομηχανικούς, εμπορικούς και στάθμευσης και ύαλος για δομική χρήση.

- Μόνιμα συστήματα πυρόσβεσης.

- Ξύλινες κατασκευές - Απαιτήσεις προϊόντος για προκατασκευασμένα δομικά στοιχεία, με διάτρητη μεταλλική πλάκα συναρμολόγησης.

- Προϊόντα και συστήματα για την προστασία και επισκευή δομημάτων από σκυρόδεμα - Ορισμοί, απαιτήσεις, έλεγχος ποιότητας και αξιολόγηση συμμόρφωσης.

- Αυτοφερόμενα θερμομονωτικά πάνελς με μεταλλική κάλυψη και από τις δύο όψεις - Βιομηχανικώς παραγόμενα προϊόντα - Προδιαγραφές.

- Επιφάνειες και επενδύσεις από φυσική ξυλεία - Χαρακτηριστικά, αξιολόγηση της συμμόρφωσης και σήμανση.

- Δομική ξυλεία - Πολυστρωματικές επικαλύψεις δομικής ξυλείας - Απαιτήσεις.

- Ξυλεία Δαπέδων - Χαρακτηριστικά, αξιολόγηση της συμμόρφωσης και σήμανση.

- Πετάσματα με βάση το ξύλο για δομική χρήση - Χαρακτηριστικά, αξιολόγηση της συμμόρφωσης και σήμανση.

Σημείωση: Σχετικός Κατάλογος έχει αναρτηθεί στην ιστοσελίδα του TEE: http://portal.tee.gr/portal/page/portal/COMMITTEES/me/ME_TP_DP/meletesoe ο οποίος επικαιροποιείται σε τακτική βάση από το Τμήμα Τυποποίησης του TEE σε συνεργασία με τη Μόνιμη Επιτροπή Τυποποίησης, Πιστοποίησης & Διαχείρισης Ποιότητας.

Έλεγχος αγοράς - Δίκτυο Εργαστηρίων Δημοσίων Έργων

«Εφαρμογή ελέγχου αγοράς σε δομικά προϊόντα έχει γίνει σε μονάδες παραγωγής σκυροδέματος και σε χάλυβες οπλισμού σκυροδέματος, με βάση το Νόμο για τα Δημόσια Έργα, από επιτροπές του ΚΕΔΕ και των Περιφερειών του Κράτους. Το κυριότερο πρόβλημα που διαπιστώθηκε κατά την εφαρμογή του ισχύοντος θεσμικού πλαισίου είναι ο αποσπασματικός χαρακτήρας των ελέγχων, δεδομένου ότι εκτός από τις επιτροπές που συγκροτούνται και λειτουργούν στο ΚΕΔΕ, ορισμένες μόνο Περιφέρειες συγκροτούν επιτροπές ελέγχου» τόνισε ο **Δ. Θεοδώρου**, ΧΜ, Προϊστάμενος Τμήματος Εποπτείας Ιδιωτικών Εργαστηρίων, Δ/ση ΚΕΔΕ. Υπογράμμισε ότι για να αποδώσει ο έλεγχος αγοράς χρειάζεται ένας γενικός συντονισμός/σχεδιασμός από μια κεντρική υπηρεσία κατάλληλα στελεχωμένη, με επαρκή χρηματοδότηση, που θα παίζει ρόλο συντονιστικό και ελεγκτικό.

Μια τέτοια δομή είναι η δημιουργία «Δικτύου Εργαστηρίων Δημοσίων Έργων» υπό τη Γενική Δ/ση Ποιότητας της ΓΓΔΕ, για την υλοποίηση της οποίας, όμως, χρειάζεται η υπαγωγή των Περιφερειακών Εργαστηρίων Δημοσίων Έργων, από την Περιφέρεια, που ανήκουν σήμερα, στη ΓΓΔΕ.

Θετική η στάση των καταναλωτών για τα πιστοποιημένα προϊόντα

«Η υποχρέωση συμμόρφωσης των Προϊόντων Δομικών Κατασκευών (ΠΔΚ) με την Ευρωπαϊκή Οδηγία για τη σήμανση CE αναμένεται να αυξήσει το κόστος παραγωγής και την τιμή διάθεσής τους. Παράλληλα, όμως, αναμένεται βελτίωση της διακίνησής τους, κυρίως στο εξωτερικό, αλλά και στο εσωτερικό, όσο, ακόμη περισσότερο, βελτίωση της ποιότητας και της ασφάλειάς τους. Οι παραγωγοί ΠΔΚ δέχονται μια επιβάρυνση της τάξης των 20 χιλιάδων ευρώ στο κόστος της παραγωγής τους λόγω υπαγωγής των προϊόντων τους στη σήμανση CE, ενώ και οι καταναλωτές αποδέχονται μια επιβάρυνση της τελικής τιμής των ΠΔΚ κατά, περίπου, 6%».

Αυτές οι απόψεις καταγράφονται στην έρευνα σχετικά με τα χαρακτηριστικά του νέου φορέα για την εποπτεία της αγοράς ΠΔΚ που παρουσιάστηκε στην ημερίδα. Την έρευνα επιμελήθηκαν οι **Γρηγόρης Γρηγορόπουλος**, Δρ Ναυπηγός Μηχανολ. Μηχ., Καθηγητής ΕΜΠ και **Γεώργιος Παπαδάκος**, Μηχανολόγος Μηχανικός.

Από την έρευνα αυτή προκύπτουν τα εξής συμπεράσματα:

- Δεν προκύπτει σαφές αποτέλεσμα για το αν ο φορέας θα πρέπει να είναι εξειδικευμένος σε θέματα εποπτείας της αγοράς ΠΔΚ και για τον αν θα πρέπει να συνεργάζεται με τους κλαδικούς και παραγωγικούς φορείς.

- Υποστηρίζεται πλειοψηφικά η σύσταση φορέα υπό τη μορφή ενιαίας ανεξάρτητης αρχής για τον έλεγχο των κατασκευών και της παραγωγής και διακίνησης ΠΔΚ.

- Ο ελεγκτικός μηχανισμός αυτού του φορέα προτείνεται με συντριπτική πλειοψηφία (9 στους 10) να αποτελείται από ανεξάρτητο σώμα εκπαιδευμένων/πιστοποιημένων επαγγελματιών.

- Οι πρωτοβουλίες του TEE για

θήματα εκπαίδευσης και ενημέρωσης που υποστηρίζονται περισσότερο είναι μέσω της ιστοσελίδας και της διεξαγωγής σεμιναρίων.

Έλεγχος της αγοράς τσιμέντου

Στον έλεγχο της αγοράς τσιμέντου αναφέρθηκε ο δρ **Αν. Μη-τιακούδης**, Προϊστάμενος 2ης Δ/σης Κλαδικής Βιομηχανικής Πολιτικής της ΓΓΒ/ΥΠ.ΟΙ.ΑΝ. και τόνισε ότι μέσω του συστήματος εποπτείας της ΓΓΒ πραγματοποιήθηκαν επιτόπιοι έλεγχοι από μεικτά κλιμάκια ελέγχου (υπαλλήλων του υπουργείου & ΣΔΟΕ) σε 20 εταιρείες (παραγωγής τσιμέντου, μονάδες παραγωγής ετοίμου σκυροδέματος και εμπορίας δομικών υλικών) και ειδοποιήθηκαν επιπρόσθετα αμελλήτι οι συναρμόδιες υπηρεσίες του ΓΧΚ για διαπιστωθείσες παραβάσεις που εμπόδιζαν στις αρμοδιότητές τους. Έχουν καταγραφεί πέντε παραβάσεις και εξετάζεται η επιβολή κυρώσεων. Επίσης, γίνονται προληπτικοί έλεγχοι εισαγωγής τσιμέντου.

Κατασκευές από ξύλο

Στα αποτελέσματα των ελέγχων αναφέρθηκε ο **Α. Μουρτσιάδης**, Διευθυντής 1ης Διεύθυνσης Κλαδικής Βιομηχανικής Πολιτικής της ΓΓΒ, που έδειξαν ότι:

- τα εισαγόμενα ξύλινα δάπεδα τηρούν τη νομοθεσία σε μέτριο βαθμό,
- τα εγχώρια ξύλινα δάπεδα στην πλειονότητά τους δεν τηρούν τη νομοθεσία,
- τα εισαγόμενα και τα εγχώρια κουφώματα τηρούν τη νομοθεσία σε μέτριο βαθμό.

Ο Ελληνικός Κλάδος Αλουμινίου

Τις ενέργειες του ελληνικού κλάδου αλουμινίου για τη σήμανση CE και τη σημερινή κατάσταση για την εφαρμογή της Οδηγίας 89/106 παρουσίασε η **Έλλη Γκα-νάκου**, Χημικός Μηχανικός, Γενι-

κή Διευθύντρια της Ελληνικής Ένωσης Αλουμινίου και κατέθεσε προτάσεις για έλεγχο της αγοράς, με τη συνεργασία των κλαδικών συνδέσμων για υγιή ανταγωνισμό και προστασία του καταναλωτή.

Συστήματα πυρανίχνευσης

Μια νέα απόφαση του ΥΠΑΑΝ (Απόφ. 1782/63 - ΦΕΚ 210/Β/01.03.2010), έρχεται να «επιβάλει» την ύπαρξη του σήματος CE και την αντίστοιχη Δήλωση Συμμόρφωσης σε όλα τα προϊόντα των συστημάτων πυρανίχνευσης, συναγερμού και μονίμων συστημάτων πυρόσβεσης, τόνισε ο πρόεδρος της Ένωσης Κατασκευαστών - Συντηρητών και Εμπόρων Ειδών Πυρασφαλείας, **Γ. Διακά-τος**.

Συστήματα θερμομόνωσης

Ανύπαρκτος ο έλεγχος και η εποπτεία της αγοράς, καθώς η πλειοψηφία των 100 και πλέον δομικών προϊόντων που φέρονται ως συστήματα εξωτερικής θερμομόνωσης και κυκλοφορούν (παράγονται είτε εισάγονται) στην ελληνική αγορά χωρίς να φέρουν ούτε τις στοιχειώδεις πιστοποιήσεις, τόνισε ο εκπρόσωπος του Πανελληνίου Συνδέσμου Εταιρειών Μόνωσης, **Π. Δρακόπουλος**, Χημικός Μηχανικός.

Προτάσεις από τον ΣΕΒΕΣ

Ο Γενικός Διευθυντής του Συνδέσμου Ελληνικών Βιομηχανιών Ετοίμου Σκυροδέματος, **Κ. Καρασούλας**, Αρχιτέκτονας Μηχανικός, πρότεινε ως αναγκαία μέτρα την υποχρεωτική πιστοποίηση χρησιμοποιημένων υλικών, τον υποχρεωτικό έλεγχο από το Δημόσιο ή πιστοποιημένο ιδιωτικό φορέα για την ποιότητα των δομικών υλικών, καθώς και τη θεσμοθετημένη συμμετοχή του ΣΕΒΕΣ στα όργανα που διαμορφώνουν τους όρους παραγωγής και διακίνησης του ετοίμου σκυροδέματος στην ελληνική αγορά.

Συνεδρίαση της Αντιπροσωπείας

Ο πρόεδρος της Αντιπροσωπείας του ΤΕΕ, Γιάννης Θεοδωράκης, καλεί τα μέλη της στην **τέταρτη τακτική** συνεδρίαση που θα πραγματοποιηθεί τη Δευτέρα 2 Μαΐου 2011 και ώρα 10:00 π.μ. στην αίθουσα Εκδηλώσεων του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδας (Νίκης 4, 1ος όροφος) με θέματα :

1. Ανακοινώσεις του Προεδρείου της Αντιπροσωπείας του ΤΕΕ.
2. Ενημέρωση – Συζήτηση για τη δραστηριότητα της Διοικούσας Επιτροπής.
3. Έλεγχος – Ερωτήσεις – Επερωτήσεις προς τη Διοικούσα Επιτροπή.
4. Εγγραφή στο ΤΕΕ του κ. Γ. Κορμά σύμφωνα με την 4237/2000 απόφαση του ΣτΕ.
5. Εγγραφή του κ. Richard Sather στο μητρώο μελών του ΤΕΕ ως Αρχιτέκτονα Μηχανικού.
6. Θεματικές Επιτροπές Αντιπροσωπείας.
7. Κτίριο ΤΕΕ στο Μαρούσι.
8. Συνολικό Πλαίσιο Εξορθολογισμού Διαδικασιών, Πιστοποίησης και Άσκησης Επαγγελματιών Τεχνικού Αντικείμενου.
9. Ανεργία Μηχανικών.

Στη συνεδρίαση αυτή απαιτείται για απαρτία πάνω από το μισό των Μελών.

Αν δεν επιτευχθεί απαρτία, η συνεδρίαση θα πραγματοποιηθεί **το Σάββατο 7 Μαΐου 2011 και ώρα 09.30, στο ξενοδοχείο ATHENS IMPERIAL (Πλατεία Καραϊσκάκη, κοντά στο σταθμό «Μεταξουργείο» του ΜΕΤΡΟ)**, και με την ίδια ημερήσια διάταξη, οπότε αρκεί για την απαρτία η παρουσία του ενός τετάρτου των Μελών της Αντιπροσωπείας του ΤΕΕ.

Επισημαίνεται ότι : **α) Η διαπίστωση της ύπαρξης απαρτίας** θα γίνει το αργότερο στις **09.45 του Σαββάτου 7 Μαΐου 2011**, ενώ η Συνεδρίαση προβλέπεται να διαρκέσει έως τις **19:00** της ίδιας ημέρας, **β) Η Συνεδρίαση θα συνεχιστεί την Κυριακή 8 Μαΐου 2011 με ώρα έναρξης 10:00** και προβλέπεται **να ολοκληρωθεί στις 14:00**.

Τα Μέλη της Αντιπροσωπείας από την Περιφέρεια μπορούν να μετακινηθούν με ιδιωτικής χρήσης αυτοκίνητο, αεροπλάνο ή άλλο μέσο μαζικής μεταφοράς. Σε περίπτωση μετακίνησης με ιδιωτικής χρήσης αυτοκίνητο δεν καταβάλλεται η χιλιομετρική απόσταση, αλλά το αντίστοιχο αντίτιμο εισιτηρίου του ΚΤΕΛ.